

Ziņojums Starptautiskajai darba
organizācijai par Valsts darba inspekcijas
2008.gada darbības rezultātiem

RĪGA

Cienītās dāmas un godātie kungi!

Valsts darba inspekcija aizvadītajā pārskata periodā ir ieguldījusi lielu darbu, lai informētu darba devējus un darba ņēmējus par savām tiesībām un pienākumiem. Kopīgā darbā bija sasniegts zināms līmenis, kas liecināja par lielākās sabiedrības daļas izpratni būt korektiem pret valsti un atbildīgiem pašiem pret sevi, un tas varētu būt par pamatu turpmākai sabiedrības motivācijai ievērot darba likumdošanas normas un kalpot ekonomikas izaugsmei.

Taču 2008. un 2009. gada ekonomiskā situācija valstī ir radījusi savas korekcijas. Nodarbināšana bez darba līguma šobrīd ir ļoti aktuāla problēma, jo īpaši, ņemot vērā šā brīža realitāti – augsto bezdarba līmeni un valsts budžeta deficītu un tā radītās sekas uz ekonomiku.

Situācija sociālajā jomā šodien veidotos pozitīvāka, ja pilsoņi būtu tik uzņēmīgi un arī pietiekami izglītoti personīgo naudas resursu organizēšanā, un paši iekrātu līdzekļus nebartām dienām. Tomēr pieredze rāda, ka lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju ir dzīvojuši un dzīvo no "rokas mutē". Turklāt nācies secināt, ka, nonākot krīzes situācijā, visneapmierinātākie par valsts atbalstu ir tie cilvēki, kuri nekad nav maksājuši nodokļus.

Ir vispārzināmi fakti par gadījumiem, kad bezdarbnieki piesakoties darbā, vēlas turpināt saņemt gan bezdarbnieka pabalstu, gan darba algu „uz rokas”. Taču ir arī situācijas otra puse, kad darba meklētāji, kuri vēlas stāties likumīgās darba attiecībās, ir nostādīti izvēles priekšā – ja būs prasība saņemt algu ar nomaksātiem nodokļiem, tad viņa vietā tiks pieņemts cits darbinieks.

Tāpēc VDI joprojām jāturpina izglītošanas un informēšanas darbs, jāpalīdz cilvēkiem apzināties „drošības riņķa” nozīmīgumu. Taču gribētos vērst kolēģu uzmanību uz to, ka laikā, kad nelegālā nodarbinātība visai sabiedrībai un katram indivīdam būtiski samazina sociālās aizsardzības sistēmu, kad Valsts kasē nenonāk ievērojamas naudas summas, kad indivīdam globālās ekonomiskās krīzes apstākļos zūd motivācija maksāt nodokļus, dzīve Valsts darba inspekcijai izvirza pilnīgi jaunu risinājumu meklējumus, jo ar vecajiem

argumentiem nebūs iespējams šī brīža situācijā noturēt sasniegto līmeni šajā tik svarīgajā jomā.

Paldies Valsts darba inspekcijai par aktīvo darbu un visiem uzņēmumiem, kuri arī ekonomiski grūtā brīdī domā par saviem darbiniekiem, valsti un vienlaicīgi par sava uzņēmuma labo tēlu!

Labklājības ministrs

/U. Augulis/

Sveicināti!

Viena no Valsts darba inspekcijas (VDI) prioritātēm pērn bija nelegālās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana. Jāatzīst, ka atzīstamus rezultātus šajā jomā devusi normatīvo aktu sakārtošana būvniecības nozarē. Normatīvo aktu pilnveidošanas un papildināšanas rezultātā bez darba līgumiem strādājošu personu skaits minētajā nozarē ievērojami samazinājies. Tomēr jāpiebilst, ka būvniecības nozarē joprojām saglabājas augsts iespējamās nelegālās nodarbinātības risks. Tāpat būtiski, lai 2009.gadā tiktu turpināts darbs pie normatīvo aktu pilnveidošanas pārējās riska nozarēs.

Lai īstenotu Eiropas Kopienas stratēģiju darba drošības un veselības jomā 2007. – 2012.gadam, tika veiktas inspicēšanas kampaņas to nozaru uzņēmumos, kuros pastāv paaugstināts nelaimes gadījumu un arodslimību risks. Jāatzīst, ka gan VDI preventīvais, gan informēšanas darbs ir devis rezultātus un ir samazinājies darbā notikušo letālo nelaimes gadījumu skaits.

Eiropas Savienības darba aizsardzības jomas aktivitāšu ietvaros VDI organizēja informēšanas un inspicēšanas kampaņas, piemēram, Eiropas nedēļas informatīvā kampaņa „Risku novērtēšana”, kuras ietvaros VDI kopā ar sadarbības partneriem – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību, Latvijas Darba devēju konfederāciju un Rīgas Stradiņa universitātes aģentūru „Darba drošības un vides veselības institūts” – organizēja Labas prakses balvas konkursu „Zelta ķivere 2009”. Uzņēmumiem tā bija iespēja prezentēt sevi ne tikai Latvijas mērogā – vietējā konkursa uzvarētājs A/S „Latvenergo” tālāk tika izvirzīts izvērtēšanai Eiropas līmenī.

Lai nodrošinātu efektīvāku VDI funkciju un uzdevumu izpildi, optimizētu finanšu līdzekļu izlietojumu un nodrošinātu darbības kvalitātes paaugstināšanu, 2008.gadā tika veikta iestādes reorganizācija, kā rezultātā pašlaik Latvijā sekmīgi darbojas piecas reģionālās valsts darba inspekcijas un VDI pārvalde.

2009.gadā turpināsim valdības deklarācijā izvirzīto prioritāti – nelegālās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošanu, kā arī Darba aizsardzības jomas attīstības programmas 2008.-2012.gadam īstenošanu.

Tāpat kā līdz šim, arī turpmāk pievērsīsim uzmanību sabiedrības informēšanai un izglītošanai, jo iedzīvotāju zināšanas par savām darba tiesībām un darba aizsardzības jautājumiem ir īpaši nozīmīgas pašreizējā ekonomiskajā situācijā.

Vēlos pateikt lielu paldies mūsu sadarbības partneriem – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienībai, Rīgas Stradiņa universitātes aģentūrai „Darba drošības un vides veselības institūts” un Latvijas Darba devēju konfederācijai, kā arī īpašs paldies Latvijas Būvnieku asociācijai un organizācijai „Latvijas būvnieku stratēģiskā partnerība” par izpratni un atbalstu nelegālās nodarbinātības samazināšanai būvniecības nozarē.

*Ar patiesu cieņu,
Valsts darba inspekcijas direktore*

/ R.Elce /

Ievads

2008.gadā VDI turpināja iesākto darbu, lai VDI kontroli un uzraudzību padarītu iespējami efektīvu un precīzu, kā arī attīstītu preventīvo kultūru sabiedrības apziņā. VDI būtiska darba daļa tika organizēta kampaņu veidā. Apkopotie rezultāti parāda, ka kampaņa ir efektīva uzņēmumu kontroles un sabiedrības informēšanas metode, kas ļauj konkrētas problēmas risināt, precīzi identificējot mērķa grupas. 2008.gadā turpinājās arī VDI struktūras efektivitātes analīzes un pilnveidošanas darbs, kura mērķis ir koordinēta un efektīva, funkcionālo nodaļu atbalstīta reģionālo Valsts darba inspekciju (RVDI) tīkla darbība visā valsts teritorijā.

2008.gadā VDI tika ievērots prioritāro darbību princips un pārskata periodam tika izvirzītas sekojošās prioritātes.

1. Latvijas Republikas Ministru kabineta noteiktā prioritāte - „**Nelegālās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana**” bija VDI prioritāte jau ceturto gadu pēc kārtas, jo Latvijas darba tirgū nelegālā nodarbinātība ir ilgstoša un raksturīga iezīme, kas rada ne tikai sociālo dempingu, bet arī nevienlīdzīgus darba apstākļus nodarbinātajiem un tirgus konkurences izkropļojumus. 2008.gadā VDI amatpersonas veica 4 554 apsekojumus sakarā ar nelegālo nodarbinātību, kuru laikā tika konstatēti 1 623 ēnstrādnieki. Ar 600 atklātajiem ēnstrādniekiem viņu darba devēji noslēdza darba līgumu, kas deva valsts budžetā ieņēmumu pieaugumu sakarā ar ēnstrādnieku legālu nodarbināšanu 400 021 LVL¹ apmērā. Darba attiecības netika turpinātas ar 1 023 VDI atklātajiem ēnstrādniekiem, kas norāda uz to, ka, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, nelegālā nodarbinātībā iesaistītās puses arvien biežāk nevēlas slēgt darba līgumus, tādējādi turpinot saglabāt nelegālās nodarbinātības pastāvēšanas risku.

Jāuzsver, ka pat, neraugoties uz pašreizējo ekonomisko situāciju Latvijā un bezdarba līmeņa pieaugumu, 2008.gadā turpināja palielināties Valsts ieņēmumu dienestā (VID) reģistrēto nodarbināto skaits (gan ar strauju samazinājumu gada pēdējos divos mēnešos), ar kuriem darba devējs ir noslēdzis rakstveida darba līgumus, kopsummā saglabājot pieaugumu kopš 2005.gada janvāra, kas arī netieši liecina par VDI darba efektivitāti.

2. Eiropas Savienības (ES) noteikto kampaņu realizācija Latvijā bija otra lielā VDI prioritāte. 2008.gadā tika īstenota **Eiropas Nedēļas informatīvā kampaņa „Risku novērtēšana”**. Kampaņas sauklis bija „Drošas un veselībai nekaitīgas darba vietas. Ieguvums Jums. Ieguvums Jūsu uzņēmumam”.

Eiropas nedēļas (EN) informatīvā kampaņa tika atklāta ar nacionālās partnerības konferenci Rīgā, kurā piedalījās darba devēji, nodarbinātie, nodarbināto pārstāvji, arodbiedrības, medicīnas darbinieki, kompetento institūciju pārstāvji, politikas veidotāji u.c. Konferencē tika sniegta informācija par 2008. - 2009.gada EN informatīvās kampaņas aktivitātēm attiecībā uz darba vides risku novērtēšanu, aktualitātēm darba aizsardzības jomā, uzņēmumu pieredzi līdzdalībā EN informatīvajā kampaņā par drošību un veselību darbā.

EN informatīvās kampaņas ietvaros VDI jau piekto gadu aicināja darba devējus un organizācijas pieteikties konkursā par Labas prakses balvu. Konkursa mērķis bija veicināt integrētu vadības pieeju darba vides risku novērtēšanai. 2008.gadā Labas prakses balvas konkursā piedalījās pieci uzņēmumi, kuru izvērtēšanā piedalījās arī pārstāvji no Darba un vides veselības institūta, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības un Latvijas Darba devēju konfederācijas. Labas prakses balva „Zelta Ķivere 2008” tika piešķirta A/S „Latvenergo”, kas, pielietojot datorizētu darba vides uzraudzības sistēmu – LEDA, ir izstrādājusi efektīvu darba vides risku novērtēšanas metodi. Līdz ar uzvaru Latvijā A/S „Latvenergo” tika izvirzīta Eiropas Labās prakses balvas konkursam. Eiropas Labās prakses balvas konkurss un

¹ Aprēķini veikti, pamatojoties uz 2008.gadā Latvijā noteikto minimālo algu (160 LVL).

noslēguma konference 2009.gada 27.aprīlī notika Bilbao, Spānijā. Latvijas uzņēmumiem dalība tajā ir lieliska iespēja popularizēt sevi dažādu Eiropas valstu uzņēmumu, valdību un citu organizāciju pārstāvjiem, kā arī nodibināt kontaktus starptautiskā līmenī.

EN informatīvās kampaņas ietvaros VDI sadarbībā ar Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūru (Aģentūra) izstādes “Drošam darbam 2008” dalībniekiem organizēja seminārus, kuru ietvaros visiem izstādes apmeklētājiem bija iespēja uzzināt par aktualitātēm normatīvajos aktos, iegūt zināšanas par dažādiem risku novērtēšanas aspektiem, kā arī uzklaut citu uzņēmumu praktisko pieredzi darba vides iekšējās uzraudzības veikšanā.

3. 2008.gadā VDI īstenoja arī ES Vecāko darba inspektoru komitejas (SLIC) informatīvo un inspicēšanas kampaņu „Smagumu pārvietošana ar rokām” mazumtirdzniecības un būvniecības nozarē Būvniecības nozarē kampaņas laikā tika pārbaudīti 174 būvlaukumi, tajos konstatēto 244 pārkāpumu novēršanai izsniegti 78 rīkojumi, kā arī piemēroti 24 administratīvie sodi (4 700 LVL) un izteikti 35 mutiski brīdinājumi. Mazumtirdzniecības nozarē kampaņas laikā tika pārbaudīts 191 uzņēmums, tajos konstatēto 402 pārkāpumu novēršanai izsniegti 111 rīkojumi, kā arī piemēroti 34 administratīvie sodi (6 750 LVL) un izteikti 30 mutiski brīdinājumi.

Kampaņas rezultātu analīze un novērtējums liek secināt, ka:

- būvniecības un mazumtirdzniecības nozarē darba devēji ir sākuši apzināties nodarbināto veselības un drošības nozīmi (lielākajā daļā apsekoto uzņēmumu nodarbinātie bija nosūtīti uz obligātajām veselības pārbaudēm);
- nepietiekami tiek novērtēts smagumu pārvietošanas risks, īpaši mazumtirdzniecības nozarē,
- smagumu iepakojums nav atbilstoši marķēts, svāra un gravitācijas centra marķējumu zīmes ir nepietiekamas;
- darba devēji joprojām neinformē visus nodarbinātos par darba vides risku novērtējuma rezultātiem, kā arī visos uzņēmumos nav izveidots darba aizsardzības pasākumu plāns; netiek ievērota arī risku novērtējuma veikšanas regularitāte – ne retāk kā reizi gadā; tādēļ darba devējam, nodarbināto uzticības personām, darba aizsardzības speciālistiem jāinformē nodarbinātie par darba drošības prasībām, IAL, iesaistīšanos uzņēmuma darba vides risku novērtēšanā, u.c. jautājumiem, kas saistīti ar darba drošību.
- darba devējiem jāīsteno atbilstoši pasākumi, lai darba procesā izvairītos vai samazinātu smagumu pārvietošanu ar rokām.

Inspicēšanas kampaņu laikā VDI sniedz informāciju arī masu medijos, līdz ar to par prasībām darba aizsardzībā attiecīgajā nozarē tiek informēta gan sabiedrība kopumā, gan darba devēji un nodarbinātie, kuru uzņēmumus kampaņās VDI neapseko. VDI amatpersonu izsniegto rīkojumu izpildes rezultātā tiek sakārtota darba vide, darba vietas.

4.2008.gada VDI darbības prioritāte bija arī „Inspicēšanas kampaņu organizēšana uzņēmumos, kuru saimnieciskā darbība ir nozarēs ar paaugstinātu nelaimes gadījumu un arodslimību risku”(būvniecības nozarē; šūšanas un tekstilizstrādājumu ražošanas uzņēmumos; frizētavās un skaistumkopšanas salonos).

Būvniecības kampaņas laikā tika apsekoti 317 būvuzņēmumi (235 būvlaukumi), kas ir par 67 % vairāk, salīdzinot ar 2007.gadu. Kampaņas apsekojumu laikā darba devējiem tika izsniegti 162 rīkojumi 554 konstatēto pārkāpumu novēršanai, kā arī tika piemēroti 86 administratīvie sodi (25 120 LVL). Tika konstatēts, ka darba devēji neinformē nodarbinātos par darba vides risku novērtēšanas rezultātiem, nenovērtē darba vides riskus reizi gadā, risku novērtēšanā neņem vērā mainīgos darba apstākļus u.c.

Būvniecības kampaņas, ko VDI organizē jau divus gadus pēc kārtas, rezultāti parāda, ka, organizējot uzņēmumu pārbaudes mērķtiecīgi un kampaņveidīgi, kuru laikā, konstatējot pārkāpumus, tiek izdoti rīkojumi vai piemēroti administratīvie sodi, darbā notikušo, nelaimes gadījumu skaits būvniecības uzņēmumos samazinās, kas ļauj secināt, ka kampaņai izvirzītais mērķis ir sasniegts.

Nelaiemes gadījumu skaits būvniecībā 2007-2008. gadā

	2007.	2008.
Smagi	77	73
Letāli	21	12
Nesmagi	158	144
kopā	256	229

Kampaņa tekstilizstrādājumu un apģērbu ražošanas uzņēmumos. Kampaņas laikā tika veikti 188 uzņēmumu apsekojumi, izsniegti 139 rīkojumi 1040 konstatēto pārkāpumu novēršanai, kā arī tika piemēroti 44 administratīvie sodi (4650 LVL).

Tekstilizstrādājumu un apģērbu ražošanas uzņēmumos visbiežāk neievēro normatīvo aktu prasības attiecībā uz darba vides risku izvērtēšanu un darba vides iekšējo uzraudzību, obligāto veselības pārbaūžu veikšanu un darba aizsardzības prasībām darba vietās

Kampaņas rezultāti liecina, ka lielajos tekstilizstrādājumu un apģērbu ražošanas nozares uzņēmumos (vairāk kā 50 nodarbinātie) darba vide ir sakārtotāka nekā mazajos uzņēmumos. VDI inspicēšanas kampaņas rezultātā tika aktualizētas nozarē pastāvošās darba aizsardzības problēmas un pievērsta tām pastiprināta darba devēju uzmanība, kas veicinās darba vides sakārtošanu uzņēmumos un ļaus samazināt arodslimību iegūšanas risku.

Kampaņa frizētavās un skaistumkopšanas salonos tika organizēta ar mērķi pārbaudīt darba aizsardzības prasību ievērošanu nozares uzņēmumos, lai noskaidrotu reālo situāciju darba drošības jomā, jo līdz šim VDI preventīvi kampaņu veidā minētās nozares uzņēmumus nebija apsekojusi. Kampaņas laikā tika veikti 222 uzņēmumu apsekojumi, izsniegti 147 rīkojumi 798 konstatēto pārkāpumu novēršanai, kā arī tika piemēroti 27 administratīvie sodi (1 770 LVL).

Kampaņas rezultāti liecina, ka kopumā darba aizsardzības joma frizētavās un skaistumkopšanas salonos nav sakārtota. Darba aizsardzības jautājumu risināšanu vismaz tajos uzņēmumos, kas tika apsekoti kampaņas laikā, noteikti veicinās VDI amatpersonu izdoto administratīvo aktu izpilde. Apsekotajos uzņēmumos, tika konstatēti arī labas prakses piemēri – riska novērtējums visām darba vietām un darba veidiem, kvalitatīvi darba instrumenti, manikīra galdi ar vietējās nosūces ventilāciju, IAL, kas ir atbilstoši veicamajam darbam.

1. Likumi un lēmumi, kas attiecas uz VDI darbību

1.1. Likumi, kas reglamentē VDI darbību un kas stājušies spēkā 2008.gadā Valsts darba inspekcijas likums (stājās spēkā 2008.gada 19. jūnijā)

Būtiskas izmaiņas VDI darbībā 2008.gadā notika saistībā ar jaunā „Valsts darba inspekcijas likuma” stāšanās spēkā, jo no 2008.gada 10.jūlija VDI vairs nekontrolē bīstamo iekārtu uzraudzību un ekspluatāciju regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu, kā arī neveic bīstamo iekārtu reģistrāciju un bīstamo iekārtu avāriju izmeklēšanu.

1.2. Likumi, nolikumi, noteikumi, kuru izpildes uzraudzību veic VDI un kuri stājušies spēkā 2008.gadā:

- Latvijas Republikas (LR) Ministru kabineta (MK) 2008. gada 8. septembra noteikumi Nr.723 „Noteikumi par prasībām kompetentām institūcijām un kompetentiem speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas kārtību” (stāties spēkā 2009.gada 1.janvārī);
- LR MK 2008.gada 22.septembra noteikumi Nr.784 „Ģenētiski modificēto organismu ierobežotās izmantošanas un atļaujas izsniegšanas kārtība”(stājās spēkā 2008.gada 1.decembrī);
- LR MK 2008.gada 29.septembra noteikumi Nr.803 „Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar kancerogēnām vielām darba vietās”(stājās spēkā 2008.gada 3.oktobrī);

2. VDI personāls

2.1. No 2008. gada 1.janvāra līdz 2008.gada 10.jūlijam VDI bija 238 amata vietas. Ņemot vērā valdības norādījumus un, lai izpildītu normatīvo aktu prasības, 2008.gada 2.pusgadā VDI personāla sastāva saraksts tika samazināts par 27 amata vietām. Līdz ar to 2009.gadu VDI uzsāka ar 211 amata vietām. Uz 2008.gada 30.decembri **aizņemtas bija 198 amata vietas**, no kurām VDI inspektoru kopējais skaits – **124**.

2.2. No visiem VDI inspektoriem kopā:

- galvenie inspektori – 41;
- vecākie inspektori – 58;
- inspektori – 25.

2.3. VDI inspektoru sievietes skaits kopā – 77, no tām:

- galvenās inspektores – 22;
- vecākās inspektores – 37;
- inspektores – 18.

2.4. Ziņas par VDI struktūrvienību ģeogrāfisko izvietojumu

Atskaites periodā turpinājās VDI struktūras pilnveidošana, kā rezultātā ar 2008.gada 1.jūliju tika likvidēta Dienvidu reģionālā Valsts darba inspekcija (RVDI), savukārt, Austrumvidzemes RVDI tika apvienota ar Ziemeļvidzemes RVDI, izveidojot Vidzemes RVDI. Ar nolūku iespējami efektīvāk izmantot VDI rīcībā esošos resursus, tika likvidēti 8 reģionālie biroji. Vienlaikus, lai nepasliktinātu sniegto pakalpojumu (konsultācijas, iesniegumu izskatīšana u.c.) kvalitāti un pieejamības līmeni darba devējiem un nodarbinātajiem lauku rajonos, tika izveidots VDI konsultāciju sniegšanas vietu tīkls.

Valsts teritorijā darbojas **5 reģionālās Valsts darba inspekcijas**. Katrai RVDI ir sava uzraudzības zona, kura ir veidota, ievērojot Latvijas administratīvi teritoriālo sadalījumu rajonos. Katras RVDI uzraudzības zonas robežas atbilst konkrēto Latvijas rajonu robežām:

- **Kurzemes RVDI** veic uzraudzību Saldus, Kuldīgas, Talsu, Ventspils un Liepājas rajonā. RVDI centrs atrodas Liepājā.

- **Latgales RVDI** veic uzraudzību Krāslavas, Ludzas, Preiļu, Jēkabpils, Rēzeknes un Daugavpils rajonā. RVDI centrs atrodas Daugavpilī.
- **Rīgas RVDI** veic uzraudzību Rīgas un Jūrmalas pilsētā un Rīgas rajonā. RVDI centrs atrodas Rīgā.
- **Vidzemes RVDI** veic uzraudzību Balvu, Alūksnes, Madonas, Gulbenes, Limbažu, Valkas, Cēsu un Valmieras rajonā. RVDI centrs atrodas Valmierā.
- **Zemgales RVDI** veic uzraudzību Ogres, Aizkraukles, Bauskas, Dobeles, Tukuma un Jelgavas rajonā. RVDI centrs atrodas Jelgavā.

3. Dati par VDI kontrolē esošajiem uzņēmumiem un šajos uzņēmumos strādājošo skaits

VDI uzraudzībā esošo uzņēmumu skaits – **93422**.

Nodarbināto skaits VDI uzraudzībā esošajos uzņēmumos – **1011200**.

4. Statistikas dati par apsekojumiem

VDI 2008.gadā apsekoto uzņēmumu skaits - **10469**, no tiem vairāk kā vienu reizi gadā – **2102**;

VDI 2008.gadā veikusi uzņēmumos **13238** apsekojumus.

5. Statistikas dati par atklātajiem pārkāpumiem un piemērotajām sankcijām

Atskaites periodā par **28567** konstatētiem darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasību pārkāpumiem VDI piemēroja **7656** sankcijas (t.sk. tika izsniegti **4690 rīkojumi** un uzlikti **2966 administratīvie sodi**).

Analizējot **kopējo pārkāpumu** struktūru, var secināt, ka:

- 4957 pārkāpumi bija darba tiesisko attiecību jomā;
- 23164- darba aizsardzības jomā;
- 446 - bīstamo iekārtu tehniskās un tirgus uzraudzības jomā.

5.1. 2008.gadā VDI inspektori darba devējiem kopā izsnieguši **4690 rīkojumus**, kuros kopā konstatēts **25601 pārkāpums**, no tiem:

- darba tiesisko attiecību jomā – 3386;
- darba aizsardzības jomā – 21804;
- bīstamo iekārtu uzraudzības jomā - 370;
- tirgus uzraudzības jomā - 41.

5.2. Rīkojumos uzrādīto pārkāpumu analīze ļauj secināt, ka:

- 13,2 % pārkāpumu ir darba tiesisko attiecību jomā.

No visiem darba tiesisko attiecību pārkāpumiem vairāk kā puse jeb 54,9% ir par nepilnīgu darba līguma noformēšanu. Visbiežāk tiek konstatēts, ka darba līgumos nav ietverta visa nepieciešamā informācija, kas noteikta Darba likuma 40.pantā. 14,8% darba tiesisko attiecību pārkāpumi ir saistīti ar darba samaksu, galvenokārt, par darba samaksas un atvaļinājuma kompensāciju neizmaksāšanu vai izmaksāšanu tikai daļējā apmērā, par darba algas aprēķināšanu un izmaksāšanu, kas ir mazāka par valstī noteikto minimālo darba algu, par darba algas izmaksu, kas neatbilst darba līgumā noteiktajai darba algai u.c. 13% darba tiesisko attiecību pārkāpumi ir par darba laiku, no tiem visbiežāk konstatēts, ka precīzi netiek uzskaitītas nodarbinātā nakts laikā un svētku dienās nostrādātās stundas, nav sagatavoti (darba) maiņu grafiki un nodarbinātie ar tiem nav iepazīstināti ne vēlāk kā mēnesi pirms to

stāšanās spēkā, darba līgumā vai darba kārtības noteikumos nav noteikts darba laika sākums, beigas un pārtraukuma ilgums u.c.

- 85,2 % pārkāpumu ir darba aizsardzības jomā.

Darba aizsardzības jomā 34,2% konstatēti Ministru kabineta (MK) 2007.gada 2.oktobra noteikumu Nr. 660 „Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība” pārkāpumi. Tas, galvenokārt, saistīts ar darba devēju attieksmi un pieeju minēto noteikumu prasību izpildē. Daļa darba devēju neuztver darba vides risku novērtēšanu uzņēmumā kā pamatu patiešām funkcionējošas darba aizsardzības sistēmas un drošas darba vides izveidei, bet uzskata, ka pietiek ar formāli novērtētiem darba vides riskiem, kam neseko nekāda reāla darbība, lai tos mazinātu vai novērstu, pēc risku novērtēšanas nereti pat nodarbinātie netiek iepazīstināti ar riskiem, kam viņi ir pakļauti darba laikā. 16,5% pārkāpti MK 2003.gada 17.jūnija noteikumi Nr. 323 „Noteikumi par apmācību darba aizsardzības jautājumos” – uzņēmumā nav izstrādātas un apstiprinātas instrukcijas darba aizsardzībā, nodarbinātajiem nav veikta ievadinstruktaža vai atkārtotā instruktaža, instruēšanas fakts nav reģistrēts atbilstoši normatīvā akta prasībām, kā arī uzņēmuma darba aizsardzības speciālists nav ieguvis nepieciešamās pamatlīmeņa (160 stundu apmācība) zināšanas darba aizsardzībā u.c. 11,9% pārkāpumu konstatēti saistībā ar MK 2004.gada 8.jūnija noteikumiem Nr. 527 „Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude” – lielākoties, darbinieki nav nosūtīti uz pirmreizējo vai periodisko obligāto veselības pārbaudi, uzņēmumā nav izveidots nodarbināto saraksts, kuriem obligātā veselības pārbaude būtu jāveic, atbilstoši kaitīgo darba vides riska faktoru novērtējumam u.c.

Darba aizsardzības jomā 2008.gadā organizatoriska (81,46%) un tehniska (18,54%) rakstura pārkāpumu savstarpējā attiecība kopumā saglabājās tāda pati kā iepriekšējā gadā (2007.gadā organizatoriska – 80,3%, tehniska 19,7% rakstura pārkāpumi). Tas nozīmē, ka darba devēji joprojām par daudz būtiskāku uzskata ražošanas procesa tehnisko pilnveidošanu un uzturēšanu, bet kvalitatīvas darba aizsardzības sistēmas izveidošanai un uzturēšanai, nodarbināto instruktažai un apmācībai netiek veltīta pietiekama un adekvāta uzmanība. VDI amatpersonas praksē ir pārliecinājušās, ka mazo uzņēmumu vadītāji ne vienmēr ir pilnīgi izpratuši darba vides risku vērtēšanas būtību un praktisko nepieciešamību vai arī maldīgi uzskata, ka viņu vadītajos uzņēmumos darba vides risku vispār nav. Tāpat jāatzīmē, ka finanšu līdzekļu trūkums ir vērā ņemams šķērslis organizatorisko pārkāpumu novēršanā mazajos uzņēmumos un zemnieku saimniecībās.

- 1,6 % pārkāpumu ir bīstamo iekārtu un tirgus uzraudzības jomā

Visbiežāk tika konstatēts, ka nav veikta kārtējā bīstamās iekārtas tehniskā pārbaude, nav redzamā vietā izvietota informācija par bīstamās iekārtas nākošās pārbaudes laiku, nav iekārtots žurnāls bīstamās iekārtas tehnisko apkopju un periodisko apskaušu uzskaitēi, nav veiktas mēraparātu un ķīmisko vielu uzglabāšanas rezervuāru periodiskās pārbaudes, uzņēmumā tiek izmantoti individuālie aizsardzības līdzekļi, kuriem nav CE marķējuma u.c.

5.3. Piemērotās sankcijas un to veids

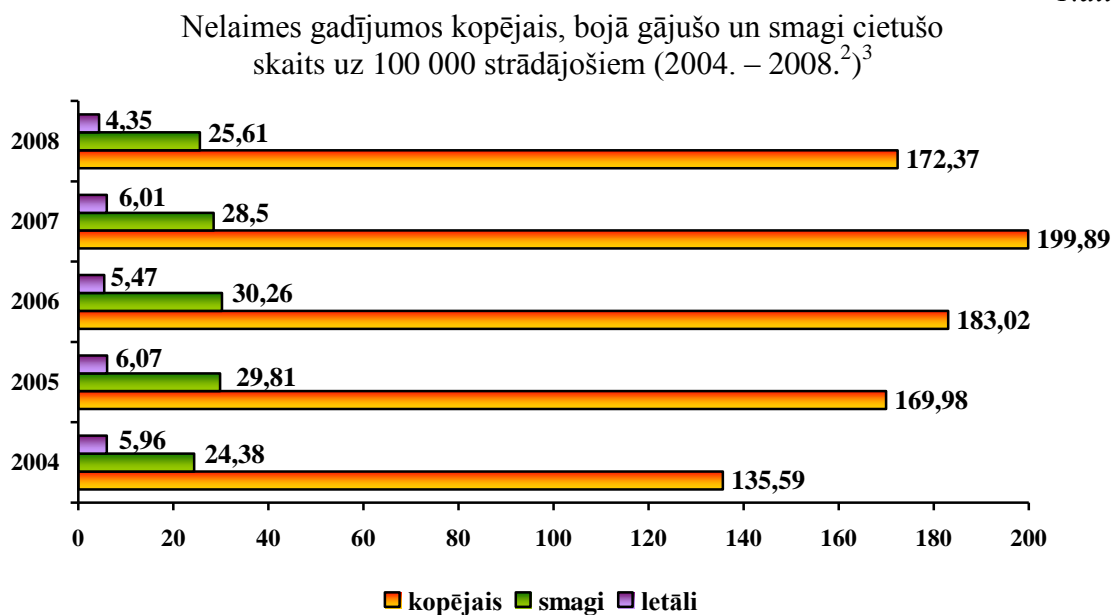
2008.gadā par darba tiesisko attiecību, darba aizsardzības un bīstamo iekārtu ekspluatācijas normatīvo aktu pārkāpumiem tika piemēroti 2966 **administratīvie sodi**:

- **2504 naudas sodi** (kopsummā par 505 894 Ls):
 - par darba tiesisko attiecību normatīvo aktu pārkāpumiem – 1571 sods (268 569 Ls);
 - par darba aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumiem – 1360 sodi (233 225 Ls);
 - par bīstamo iekārtu tehniskās un tirgus uzraudzības pārkāpumiem – 35 sodi (4100 Ls);
- **462 brīdinājumi.**

6. Statistikas dati par nelaimes gadījumiem darbā

Pēc VDI rīcībā esošās informācijas 2008. gadā valstī nelaimes gadījumos cieta 1739 darbinieki, no tiem 40 gāja bojā un 259 ieguva smagas traumas. Salīdzinot ar 2007. gada datiem, kopējais nelaimes gadījumos cietušo skaits ir samazinājies par 190 (9,9 %), bojā gājušo skaits par 18 (31 %), savukārt, smagi cietušo skaits samazinājies par 16 gadījumiem (5,9%). Jāpiebilst, ka 2008. gada beigās Baltijas jūrā apgāžoties un nogrimstot zvejas kuģim “Beverīna” bojā gāja 2 tā apkalpes locekļi, bet 4 vēl arvien ir bezvēsts pazuduši. Tāpēc, tiklīdz 4 pazudušo jūrnīeku nāve tiks oficiāli apstiprināta, bojā gājušo skaits 2008. gadā palielināsies.

1.attēls

2008. gadā pirmo reizi 5 gadu laikā ir sasniegts nelaimes gadījumu skaita samazinājums. Kā viens no būtiskiem faktoriem nelaimes gadījumos darbā cietušo skaita samazināšanās procesā jāmin VDI īstenotās inspicēšanas kampaņas nozarēs, kur nelaimes gadījumu skaits pēdējos gados ir bijis vislielākais, un preventīvi izvēloties nozares, kurās līdz šim nav organizētas inspicēšanas kampaņas, kā arī aktīvā publicitāte medijos (TV raidījumos, radio raidījumos u.c.) par darba drošības prasību ievērošanas un drošas darba vides izveidošanas nozīmīgumu uzņēmumos. Tāpat straujās ekonomiskās attīstības periodā bija vērojams arī sociāli atbildīgo darba devēju lielāks ieguldījums uzņēmuma darba aizsardzības sistēmas izveidošanā un pilnveidošanā.

² Nelaimes gadījumos kopējais, bojā gājušo un smagi cietušo skaits uz 100 000 strādājošiem no 2004. – 2007.gadam aprēķināts, balstoties uz VID datiem, par 2008.gadu – balstoties uz Centrālās statistikas pārvaldes datiem.

³ Aprēķini attiecībā uz 2008.gadā notikušo kopējo un letālo nelaimes gadījumu skaitu veikti, ņemot vērā, ka tiklīdz 4 zvejas kuģa „Beverīna” bez vēsts pazudušo jūrnīeku nāve tiks oficiāli apstiprināta, 2008.gadā darbā notikuši letāli nelaimes gadījumi būs 44.

Darbā notikušo nelaimes gadījumu skaita salīdzinājums (2007. un 2008. g.) nozarēs, kurās 2008. gadā tika rīkotas inspicēšanas kampaņas

Nozare	Kopā		Smagi		Letāli	
	2007.g.	2008.g.	2007.g.	2008.g.	2007.g.	2008.g.
Būvniecība	256	229	77	73	21	12
t.sk. Ēku būvniecība	193	110	60	38	18	4
Tekstilizstrādājumu ražošana	17	9	1	0	0	0
Apģērbu ražošana	4	9	0	0	0	0
Mazumtirdzniecība	115	126	11	9	3	0

Atskaites periodā, pateicoties VDI inspektoru aktivitātei sadarbojoties ar citām valsts iestādēm (VSAA, medicīnas iestādes, masu mediji u.c.), kā arī pašu cietušo vai viņu tuvinieku ieinteresētībai neļaut darba devējam notikušo nelaimes gadījumu noslēpt, tika atklāti 112 neizmeklētie slēptie nelaimes gadījumi darbā, kas ir par 13, 1 % vairāk nekā 2007. gadā.

Nelaimes gadījumu statistisko datu analīze sadalījumā **pa ekonomiskās darbības veidiem** liecina, ka arī 2008. gadā vislielākais negadījumos cietušo skaits ir bijis kokapstrādes nozarē. Galvenie cēloņi lielajam negadījumu skaitam bija cietušo nelielā darba pieredze (līdz vienam gadam), kā arī nepietiekosa apmācība un profesionālās iemaņas. 42% no kokapstrādes nozarē nelaimes gadījumos cietušajiem darba stāžs bija līdz 1 gadam. Jāatzīmē, ka būtisks darbā notikušo nelaimes gadījumu cēlonis ir IAL nelietošana un drošības aprīkojuma trūkums darba iekārtām, kas bieži rada ievilkšanas un amputācijas (plaukstu, rokas pirkstu) draudus.

Salīdzinot ar 2007. gadu veselības un sociālās aprūpes nozarē vērojams 9% liels nelaimes gadījumos cietušo skaita pieaugums. Tāpat kā iepriekšējos gadus, tas izskaidrojams ar to, ka, pamatojoties uz MK 2005. gada 9. augusta noteikumiem Nr. 585 "Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība", ārstniecības iestāžu darbiniekiem darba pienākumu veikšanas laikā, nonākot saskarē ar asinīm vai citiem šķidrumiem, vai priekšmetiem, kas ir vai, iespējams, ir inficēti, bet nav iestājusies tūlītēja darbnespēja, tiek sastādīts "Akts par nelaimes gadījumu darbā" par iespējamo saslimšanu turpmāk. Tas liecina, par 2007. gadā veiksmīgi realizēto SLIC kampaņu, kuras ietvaros paralēli likumdošanas prasību attiecībā uz "Smaguma pārvietošana ar rokām" kontroli un skaidrošanu, medicīnas iestāžu darbinieki tika informēti arī par augstākminēto noteikumu prasību ievērošanas nepieciešamību, jo sastādītais "Akts par nelaimes gadījumu darbā" saskaroties ar asiņiem priekšmetiem, šķidrumiem utt., nākotnē nodrošinātu sociālās garantijas, iespējamās saslimšanas gadījumā. 2008. gadā no 164 šajā nozarē cietušajiem, 84 gadījumos (51 %) Akts par nelaimes gadījumu darbā tika sastādīts par cietušā nonākšanu saskarē tieši ar asu priekšmetu (šļircēm, skalpeļiem u.c.).

2008. gada dati liecina, ka 5 reizes ir palielinājies nelaimes gadījumos darbā cietušo skaits apsardzes pakalpojumu nozarē. Šis pieaugums, galvenokārt, saistīts ar trešo personu vērsto vardarbību (uzbrukumiem) pret apsardzes uzņēmumu darbiniekiem. No 34 nelaimes gadījumos cietušajiem 53 % vardarbība ir bijusi kā cēlonis notikušajam nelaimes gadījumam. Bieži nelaimes gadījumos cieš un gūst dažādas traumas arī tie apsardzes darbinieki, kuri veic inkasenta pienākumus, apsargā azartspēļu zāles, veikalus, dažādas izklaides vietas u.c.. Jāuzsver, ka iespējamās vardarbības draudus objektīvi nevar pilnībā novērst ne darba devējs, izvērtējot vardarbību kā riska faktoru, ne VDI konsultatīvais darbs un uzraudzība. Taču sakārtota darba aizsardzības sistēma apsardzes nozares uzņēmumos atbilstoši normatīvo aktu prasībām palīdz veiksmīgāk sagatavoties iespējamai uzbrukuma situācijai un tādejādi mazināt uzbrukuma radīto seku smagumu darbinieku veselībai un dzīvībai.

Nelaiemes gadījumos darbā cietušo sadalījums pa nozarēm (pēc NACE klasifikatora)

	Nozares	Kopā		Tajā skaitā			
				Smagi		Letāli	
		2007	2008	2007	2008	2007	2008
A	LAUKSAIMNIECĪBA, MEDNIECĪBA UN MEŽSAIMNIECĪBA	66	64	17	11	4	4
B	IEGUVES RŪPNIECĪBA UN KARJERU IZSTRĀDE	11	13	4	2	0	1
C	APSTRĀDES RŪPNIECĪBA	621	483	71	63	9	6
D	ELEKTROENERĢIJA, GĀZES APGĀDE, SILTUMAPGĀDE UN GAISA KONDICIONĒŠANA	49	48	4	9	2	0
E	ŪDENS APGĀDE; NOTEKŪDENU, ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA UN SANĀCIJA	17	22	5	4	1	0
F	BŪVNICĪBA	256	229	77	73	21	12
G	VAIRUMTIRDZNIECĪBA UN MAZUMTIRDZNIECĪBA; AUTOMOBILU UN MOTOCIKLU REMONTS	177	166	21	13	4	2
H	TRANSPORTS UN UZGLABĀŠANA	269	262	29	31	13	9
I	IZMITINĀŠANA UN ĒDINĀŠANAS PAKALPOJUMI	33	27	1	2	1	0
J	INFORMĀCIJAS UN KOMUNIKĀCIJAS PAKALPOJUMI	10	14	0	5	0	0
K	FINANŠU UN APDROŠINĀŠANAS DARBĪBA	9	7	1	1	0	1
L	OPERĀCIJAS AR NEKUSTAMO ĪPAŠUMU	27	15	4	1	1	1
M	PROFESIONĀLIE, ZINĀTNISKIE UN TEHNISKIE PAKALPOJUMI	6	7	0	0	0	0
N	ADMINISTRATĪVO UN APKALPOJOŠO DIENESTU DARBĪBA	18	44	1	6	1	2
O	VALSTS PĀRVALDE UN AIZSARDZĪBA; OBLIGĀTĀ SOCIĀLĀ APDROŠINĀŠANA	66	72	5	13	1	1
P	IZGLĪTĪBA	59	58	11	11	0	0
Q	VESELĪBA UN SOCIĀLĀ APRŪPE	151	164	9	7	0	0
R	MĀKSLA, IZKLAIDE UN ATPŪTA	16	23	3	5	0	0
S	CITI PAKALPOJUMI	68	21	12	2	0	1
	kopā	1929	1739	275	259	58	40

Analizējot 2008.gadā notikušajos nelaiemes gadījumos darbā cietušo profesijas, var secināt, ka visvairāk cietuši iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri (pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji, celšanas mašīnu un iekārtu operatori u.c.); kvalificēti strādnieki un amatnieki (metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki u.c.); vienkāršo profesiju strādnieki (raktuvju, būvniecības, rūpniecības un transporta vienkāršās profesijas u.c.).

Nelaiemes gadījumos darbā cietušo sadalījums pēc profesijām (atbilstoši LR profesiju klasifikatoram)

	Profesijas	Kopā		Tajā skaitā			
				Smagi		Letāli	
		2007	2008	2007	2008	2007	2008
1	LIKUMDEVĒJI, VALSTS AMATPERSONAS, IERĒDŅI VADĪTĀJA AMATĀ UN VADĪTĀJI	58	44	13	11	5	2
2	VECĀKIE SPECIĀLISTI	101	85	13	8	0	1
3	SPECIĀLISTI	132	158	14	10	3	2
4	KALPOTĀJI	103	87	9	5	2	3
5	PAKALPOJUMU UN TIRDZNIECĪBAS DARBINIEKI	218	214	15	14	1	1
6	KVALIFICĒTI LAUKSAIMNIECĪBAS UN ZIVSAIMNIECĪBAS DARBINIEKI	17	22	3	6	1	0
7	KVALIFICĒTI STRĀDNIKĀ UN AMATNIEKI	492	398	86	88	19	11
8	IEKĀRTU UN MAŠĪNU OPERATORI UN IZSTRĀDĀJUMU MONTIERI	433	411	57	64	15	14
9	VIENKĀRŠĀS PROFESIJAS	375	320	65	53	12	6
	kopā	1929	1739	275	259	58	40

Atskaites periodā VDI konstatēja, ka viens no darbā notikušo nelaiemes gadījumu cēloņiem ir trūkumi darba organizācijā un ar to saistītās problēmas (19 %), t.i., neapmierinoša darbinieku instruēšana par darba drošības un veselības aizsardzības jautājumiem, neapmierinoša apmācība par veicamo darbu, piemērota drošības aprīkojuma trūkums vai IAL trūkums u.c. Otrs notikušo nelaiemes gadījumu darbā cēlonis ir saistīts ar darba drošības instrukciju neievērošana no darbinieku puses (37 %). Bieži nelaiemes gadījumi darbā notika pašu darbinieku neuzmanības dēļ (pakrišana, paslīdēšana u.c.), kā arī nelietojot izsniegtos individuālos aizsardzības līdzekļus, tādējādi pakļaujot sevi traumatisma riskam.

5.tabula

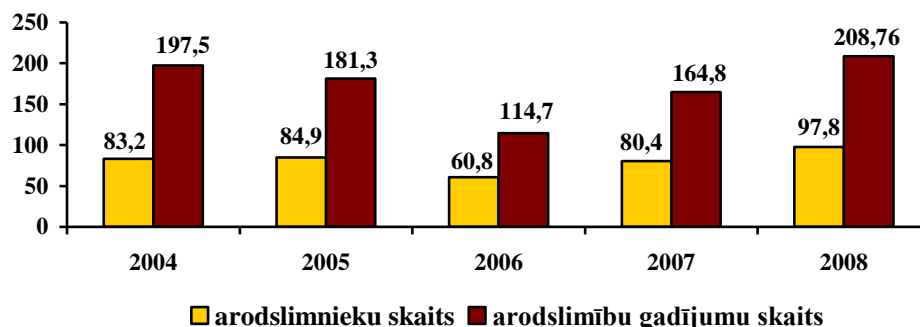
Nelaiemes gadījumu sadalījums pēc nelaiemes gadījumu cēloņiem

	Nelaiemes gadījumu cēloņi	Kopā		Tajā skaitā			
				Smagi		Letāli	
		2007	2008	2007	2008	2007	2008
1	Neapmierinoši apstākļi darba vietā	148	136	42	46	5	6
2	Nedroša cilvēka rīcība (rīcība/cilvēks)	1559	1468	226	214	32	25
3	Darba organizācija un ar to saistītie trūkumi	257	263	116	122	28	26
4	Ceļu satiksmes noteikumu neievērošana	154	105	28	24	14	6
5	Vardarbība (uzbrukumi)	97	101	7	3	0	2
6	Pārējie	24	21	4	5	3	0
	kopā	2239	2094	423	414	82	65

7. Statistikas dati par arodslimībām

Latvijā 2008. gadā apstiprināti 989 pirmreizējie arodslimnieki (810 darbojošos uzņēmumos un 179 likvidētajos uzņēmumos), kas ir par 213 (27,4%) arodslimniekiem vairāk kā 2007.gadā. Ārstu komisija arodslimībās un arodslimību ārsti vienam cilvēkam bieži konstatē vairākas slimības, tāpēc apstiprināto arodslimību skaits pārsniedz arodslimnieku skaitu.

Pirmreizējo arodslimnieku un arodslimību gadījumu skaita dinamika (2004. – 2008.⁴) uz 100 000 strādājošiem Latvijā

Uzņēmējdarbības jomas, kurās apstiprināts lielākais arodslimnieku skaits, tāpat kā iepriekšējā gadā tās ir palikušas nemainīgas: apstrādes rūpniecība (33%); transports un uzglabāšana (18,8%); veselība un sociālā aprūpe (16,5%).

Apstrādes rūpniecībā apstiprinātajiem arodslimniekiem galvenokārt konstatētas skeleta – muskuļu – saistaudu sistēmas slimības – 44,3%. Tās sastāda gandrīz pusi no nozarē apstiprinātajām arodslimībām. Nervu sistēmas slimības veido 24,45% un elpošanas sistēmas slimības – 16%. Lielākā daļa saslimšanu minētajā nozarē ir saistītas ar pārslodzi, smaguma pārvietošanu, piespiedu darba pozām un fizikāliem faktoriem (galvenokārt troksnis un vibrācija).

Transporta un uzglabāšanas nozarē 44,6% ir apstiprināta ievainojumu, saindēšanās un citas ārējas iedarbes seku slimību grupa, 42,8% - skeleta – muskuļu – saistaudu sistēmas slimības, 6% - nervu sistēmas slimības. Šajā nozarē arodslimības ir apstiprinātas nodarbinātajiem ar lielu darba stāžu profesijā. To rašanās galvenie cēloņi ir ergonomiskie un fizikālie darba vides riska faktori (vispārējā un vietējā vibrācija, ilgstošs piespiedu ķermeņa stāvoklis sēdus), kam nodarbinātie bijuši ilgstoši pakļauti.

Veselības un sociālās aprūpes nozarē 2008.gadā ir trešais lielākais reģistrēto arodslimnieku skaits. Medicīnas darbiniekiem visvairāk ir reģistrētas skeleta – muskuļu – saistaudu sistēmas slimības – 59,5%. To izraisītāji galvenokārt ir biomehāniskie faktori – piespiedu darba poza, ātras un atkārtotas kustības, smaguma celšana un pārvietošana, u.c.. Salīdzinoši mazāk ir apstiprinātas nervu sistēmas slimības – 20,25% un infekcijas – 11,66%.

⁴ Pirmreizējo arodslimnieku un arodslimību gadījumu skaits uz 100 000 strādājošiem no 2004. – 2007.gadam aprēķināts, balstoties uz VID datiem, par 2008.gadu – balstoties uz Centrālās statistikas pārvaldes datiem.

Arodslimnieku sadalījums pa nozarēm (pēc NACE klasifikatora)

	Darbības veidi, atbilstoši NACE klasifikatoram	2007	2008
A	LAUKSAIMNIECĪBA, MEDNIECĪBA UN MEŽSAIMNIECĪBA	96	72
B	IEGUVES RŪPNIECĪBA UN KARJERU IZSTRĀDE	8	3
C	APSTRĀDES RŪPNIECĪBA	260	327
D	ELEKTROENERĢIJA, GĀZES APGĀDE, SILTUMAPGĀDE UN GAISA KONDICIONĒŠANA	14	11
E	ŪDENS APGĀDE; NOTEKŪDEŅU, ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA UN SANĀCIJA	8	11
F	BŪVNICĪBA	43	55
G	VAIRUMTIRDZNICĪBA UN MAZUMTIRDZNICĪBA; AUTOMOBILU UN MOTOCIKLU REMONTS	22	28
H	TRANSPORTS UN UZGLABĀŠANA	126	186
I	IZMITINĀŠANA UN ĒDINĀŠANAS PAKALPOJUMI	9	15
J	INFORMĀCIJAS UN KOMUNIKĀCIJAS PAKALPOJUMI	5	3
K	FINANŠU UN APDROŠINĀŠANAS DARBĪBA	2	0
L	OPERĀCIJAS AR NEKUSTAMO ĪPAŠUMU	5	6
M	PROFESIONĀLIE, ZINĀTNISKIE UN TEHNISKIE PAKALPOJUMI	0	3
N	ADMINISTRATĪVO UN APKALPOJOŠO DIENESTU DARBĪBA	1	4
O	VALSTS PĀRVALDE UN AIZSARDZĪBA; OBLIGĀTĀ SOCIĀLĀ APDROŠINĀŠANA	11	28
P	IZGLĪTĪBA	31	43
Q	VESELĪBA UN SOCIĀLĀ APRŪPE	114	163
R	MĀKSLA, IZKLAIDE UN ATPŪTA	3	7
S	CITI PAKALPOJUMI	16	24
U	ĀRPUSTERITORIĀLO ORGANIZĀCIJU UN INSTITŪCIJU DARBĪBA	2	0
	kopā	776	989

Analizējot arodslimnieku profesiju struktūru (skat. 5.tabulu), var konstatēt, ka visvairāk saslimušo ir sekojošās grupās: iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri –34,3% un kvalificēti strādnieki un amatnieki – 22%

7.tabula

Arodslimnieku sadalījums pēc profesijām

	Profesiju grupas atbilstoši profesiju klasifikatoram	2007	2008
1	LIKUMDEVĒJI, VALSTS AMATPERSONAS, IERĒDŅI VADĪTĀJA AMATĀ UN VADĪTĀJI	4	11
2	VECĀKIE SPECIĀLISTI	68	87
3	SPECIĀLISTI	68	96
4	KALPOTĀJI	17	21
5	PAKALPOJUMU UN TIRDZNICĪBAS DARBINIEKI	49	99
6	KVALIFICĒTI LAUKSAIMNIECĪBAS UN ZIVSAIMNIECĪBAS DARBINIEKI	32	33
7	KVALIFICĒTI STRĀDNIEKI UN AMATNIEKI	198	218
8	IEKĀRTU UN MAŠĪNU OPERATORI UN IZSTRĀDĀJUMU MONTIERI	279	339
9	VIENKĀRŠĀS PROFESIJAS	61	85
	kopā	776	989

Analizējot arodslimības pēc 10. Starptautiskā statistiskā slimību un veselības problēmu klasifikatora, jākonstatē, ka to skaits būtiski ir pieaudzis tikai skeleta –

muskuļu – saistaudu sistēmas slimību grupā (2007.gadā - 322, 2008.gadā – 462), kas izskaidrojams ar transporta nozarē nodarbināto arodslimnieku pieaugumu. Nedaudz palielinājies saslimšanu skaits nervu sistēmas grupā (2007.gadā – 131, 2008.gadā – 174).

8.tabula

Arodslimību grupas atbilstoši 10. starptautiskajai slimību klasifikācijai

	Arodslimību grupas un kods,	2007	2008
A00-B99	Infekcijas un parazitārās slimības	21	20
C00–D48	Audzēji (ļaundabīgi un pirmsvēža saslimšanas)	11	8
F00–F99	Psihiski un uzvedības traucējumi	0	2
G00-G99	Nervu sistēmas slimības	131	174
H60-H95	Ausu un aizauss paugura slimības	17	22
I00-I99	Asinsrites slimības	1	8
J00-J99	Elpošanas sistēmas slimības	95	102
L00-L99	Ādas un zemādas audu slimības	14	10
M00-M99	Skeleta-muskuļu-saistaudu sistēmas slimības	322	462
R00-R99	Citur neklasificēti simptomi, pazīmes un anomāla klīniska un laboratorijas atrade	3	3
S00-T98	Ievainojumi, saindēšanās un citas ārējas iedarbes sekas	160	178
Y10-Y34	Negadījums ar neprecizētu nodomu	1	0
	kopā	776	989